

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE
ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetused, tel. 430-23. Piiskopi 2.
Talitus, tel. 463-24. TALLINN, Toom-Rüüti 10.
Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Jaanuson
Sektsooni nõukogu esimees J. Jaakson
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees dr. E. Terasmäe
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 13

Tallinn, 2. aprillil 1940

VI aastakäik

SISU:

	Lk.
PÕLLUMAJANDUS	
Olukord linakülaliseemne turul	218
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Kalakaubandus 1939. a.	220
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	223
Juustuturg	223
Kaseiinuturg	224
Peekoniturg	224
Tapaloomade ja lihaturg	224
Toornahkadeturg	225
Kanamunaturg	225
Piimaturg	225
Teraviljaturg	226
Linaturg	226
Kartuliturg	227
Aedviljaturg	227
Kalaturg	227
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	228
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Rootsi kaubalaevastiku kaotused	229
Rootsi väliskaubandus veebr. 1940. a.	229
Rootsi tööstus tõi 1939. a. kasuga	230
Rootsi A/B. Aerotranspordi tegevus 1939. a.	230
Rootsis koonduvad importörid importühinguisse	230
Raudteerööbaste lõhkemisi Rootsis	230
Kohvi ja tee Rootsis kaartidele	230
Hoiuste seis Leedu krediiduasutis	230
Faberi- ja kartongitööstus Vilniusemaal	231
Lühiteateid Leedust	231
Farmatsiutiliste ainete tagavarade loendus Belgias	231
Öle- ja kaeratagavarade loendus Belgias	232
Munatoodangu ja linnukasvatuse korraldamine Sveitsis	232
Jääminek Doonaul	232
Elatusmaksumus Norras	232

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
<i>The Flax Seed Market</i>	218
INDUSTRY AND TRADE	
<i>Fish Trade in 1939</i>	220
AGRICULTURAL MARKETS	
<i>Butter Market</i>	223
<i>Cheese Market</i>	223
<i>Caseins Market</i>	224
<i>Bacon Market</i>	224
<i>Cattle and Meat Market</i>	224
<i>Rawhide Market</i>	225
<i>Egg Market</i>	225
<i>Milk Market</i>	225
<i>Grain Market</i>	226
<i>Flax Market</i>	226
<i>Potato Market</i>	227
<i>Vegetable Market</i>	227
<i>Fish Market</i>	227
INFORMATION PART	
<i>Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return</i>	228
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
<i>Swedish Merchant Shipping Losses</i>	229
<i>Swedish Foreign Trade, in February 1940</i>	229
<i>Swedish Industrial Earnings in 1940</i>	230
<i>Swedish A/B Aerotransport Activities in 1939</i>	230
<i>Import Societies in Sweden</i>	230
<i>Cracked Railway Rails in Sweden</i>	230
<i>Rationing of Coffee and Tea in Sweden</i>	230
<i>Deposits in Lithuanian Banks</i>	230
<i>Paper and Cardboard Industry in the Vilnius District</i>	231
<i>Miscellaneous News from Lithuania</i>	231
<i>Census of Pharmaceutic Supplies in Belgium</i>	231
<i>Census of Oats and Straw Supplies in Belgium</i>	232
<i>Poultry Raising and Egg Production in Switzer land</i>	232
<i>Break-up of Ice on Danube</i>	232
<i>Cost of Living in Norway</i>	232

PÖLLUMAJANDUS

OLUKORD LINAKÜLVISEEMNE TURUL.

THE FLAX SEED MARKET.

Agr. J. Ritslaid, Põllutöoministeeriumi linaväljaveo kontrolör.

Möödunud-sügisene linaseemne kokkuostuhooaeg sattus kokku sõja esimeste kuudega ja vastavalt sellele omas ka linaseemne kokkuostuhind tõusutendentsi. Linaseemnete kokkuost algas 16 s-ga sept., kuid okt. algul maksti linaseemne eest juba 20 s. ja det. tõusis kuni 25 s. kg. Seega oli linaseemne kokkuostuhind möödunud sügisel märksa kõrgem kui eelmisel aastail.

Vaatamata 1939. a. suve erakordsele kuivusele suutis linaseeme küllaldaselt valmida ja seemnesaak saadi kõrge mihusega. See on seda märgatavam, et m-a. linapõllud olid eriti puhtad umbrohust ja seega saadi ka linaseeme umbrohupuhas. Kuna sügisel linakoristamis- ja seemnekuiamisajal valitses kuiv ilmastik, saadi linaseemnesaak täiesti rikumatult kätte ja kõrgemas mihuses kui eelmisel aastail.

Linaseemnesaak 1939. a. saagist kujunes märksa madalamaks eelmisist aastaist. Ühelt poolt oli see tingitud madalast ha-saagist, kuid teisalt ka linakasvupinna kokkutõmbumisest. Linaseemne kogusaak 1939. a. oli 68 780 kv 1938. a. 88 947 kv. ja 1937. a. 100 516 kv. vastu. Seega kujunes linaseemne kogusaak 1939. a. 22,5% madalamaks kui 1938. a. ja 31,6% 1937. a. saagist.

Linaseemnesaagist läheb meil võrdlemisi suur osa järgmise aasta külviks — umbes kolmandik kogusaagist. Seejärel rahuldatakse meie kodumaiste värnitsavabrikute toormaterjali tarve peamiselt oma linaseemnesaagist, sest linaseemne sissevedu oli ajamiseks on meil väike ja juhuslikult esinev. Lõpuks kasutatakse kaunis palju linaseemet talundis loomasöödana. On võimatu saada päris täpsaid andmeid nende üksikute tarvitamisalade kohta, kuid võrdlemisi tõenäolise pildi saame, kui kaudsete andmete najal kalkuleerime nende tarvitamisalade suuruse.

Keskmine linaseemne kogusaak 1935—39. a. oli 92 791 kv. 27 078 ha kasvupindala juures samade aastate keskmiselt. Selle kasvupinna seemendamiseks kuluks ca 30 000 kv. külviseemet. Majanduslõpenduse andmeil kasustasid

meie värnitsavabrikud 1936. a. 45 560 kv. linaseemet, millest 9 010 kv. oli väljast veetud sisse — seega on sel aastal eesti värnitsavabrikud kasutanud 36 550 kv. oma maa linaseemet. Külviseemmena väljaveoks on ka igal aastal läinud väikesel määral linaseemet. Linakülviseemne väljavedu 1935—39. a. keskmiselt oli ca 2000 kv. aastas ja ülejäänud osa kasutati talundi omatarbeks, loomasöödana jne.

Linaseemne kogusaagi kasutamine 1935—39. a. keskmiselt kujunes järgmiselt:

Külviks järgmisel aastal	30 000 kv.
Väljaveoks külviseemmena	2 000 „
Öliseemmena värnitsavabrikuis ca	35 000 „
Talundite omatarbeks ülejäänud osa	25 791 „

Kokku 92 791 kv.

Talundi omatarviduse osa loomasöödana sõltub suurel määral linaseemnehindadest sügisel. On hind madal — kasustatakse linaseemet enam loomasöödaks, kuid kõrgema hinnajuures tuleb linaseemet enam turule ja loomasöödana eelistatakse osta linaseemnekooke või muid jõusööti. Külviks tarviliik seemne jääb enamiku talupidajate juures küll müümata, ja nii on külviseemet kevadel omast käest, kuid leidub ka neid, kes sügisel lasevad kogu seemnetagavara müügile ja kevadel esinevad külviseemneostajana. Sageli laenavad need talundipidajad seemne linakaupmeestelt, et seda sügisel tasuta uue saagi seemne või linakiuga. Kuna sääraseid talundipidajaid esineb mitmel pool, kes olude sunnil või ka hoolimatusest realiseerivad kogu linaseemnetagavara sügisel, on meil igal kevadel nõudmist linakülviseemne järele. Kevadised linakülviseemne-hinnad on tavaliselt märksa kallimad kui sügisel linaseemne kokkuostuhinnad. Viimaseil aastail on linakülviseemne-hind olnud kevadeti 25—30 s. kg. Suuremat nõudmist linakülviseemne järele oli aastail, mil linahind oli kõrge ja kasvupind tõusis, sest siis ei ole kõik talundipidajad varunud seks tarviliik külviseemet, ja tihti asuvad kasvatama lina ka need talundipidajad, kes vahepeal ei ole linakasvatusega tegelnud. Loomulik, et neil tuleb osta tarviliik külviseeme.

Linahinnad käesoleval hooajal olid kõrgeimad viimase 10 a. kestel ja talundipidajad on realiseerinud oma linasaagi soodsate hindadega. Ka praegu on linahind küllalt kõrge ja nii on väljavaateid ka järelejäänud tagavarade soodsaks realiseerimiseks.

See kõik on suurendanud huvi linakasvatuse vastu. Tagasiminekut karjatoodanguis m. a. karjasöödaviljade ikalduse tagajärjel sunnib pöörama tähelepanu muule sissetulekuallikale, mis loomulikult aitab suurendada huvi ka linakasvatuse vastu. Selle tagajärjel peame arvestama linakasvupinna suurendamist käesoleval kevadel umbes 30 000 ha-le, mis tähendab linakasvupinna suurendamist ca 7000 ha võrra, mille seemendamiseks talundipidajail ei ole, vähemalt kogu-ulatuses, varutud seemet. Kui kohati talundipidajail ongi seemet üle tavalise normi, tuleb arvestada neid, kes sügisel müüsid kogu linaseemnetagavara. Linakülviseemne tarvidust peale talundite omade tagavarade tuleb lugeda vastavaks seemnekogusele, mis kuulub 7000 ha seemendamiseks.

Linakülviseemne tarviduse suurenemist on arvestatud ja valitsusasutised on pidurdanud linakülviseemne väljavedu, kuigi välisturgudel oli linakülviseemnete järele k. a. vägagi elavat nõudmist. Seepärast võime siiski loota, et kevadiseks külvihooajaks peaks meil linakülviseemet jätkuma. Linakülviseemne-kaubanduses kehtib meil teatud kord, mis peaks tagama ostjale külvikõlbliku ja hästipuhastatud seemne.

Linakülviseemnete väljavedu on korraldatud Lina ja linaseemne hoiu- ja veokontrolli seadusega ning selle seaduse alusel väljaantud määrustega juba 1931. a. saadik. Tollest ajast alates on lubatud vedada välja ainult hästipuhastatud ja -sorditud linakülviseemet, plommitud kottides.

Taimekaitse teostamise määruse RT 1938, 21, 185 § 10 alusel kehtib aga ka linakülviseemne siseturukaubanduses teatud kindel kord. Seejärgi on nõutav: 1) et kõik linaseemnega kauplejad peavad olema registreeritud Taimekaitse ja Seemnekontrolli Ametis ning 2) linakülviseemneid tohib müüa ainult kinniplommitud kottides Taimekaitse ja Seemnekontrolli Ameti plommi all.

Linakülviseemnekottide plommimisel võe-

take proov ning tehakse vastav analüüs Taimekaitse ja Seemnekontrolli Ametis, kusjuures müügile lubatakse ainult sääraseid partiid, millised vastavad Seemnemüügi korralduse määruses ülesseatud nõudeile. Sellega on kinniplommitud kottides kindlustatud hästipuhastatud ja idanemisvõimeline külviseeme.

Loomulikult kehtib säärane kord ainult linakülviseemnega kauplejate suhtes, kuna talundipidajate linaseemne müük omast saagist ei allu sellele korraldusele.

Eelpoolkirjeldatud korralduse kehtimapanek aitab palju kaasa turustatava linakülviseemne paremale puhastamisele ja külviväärtuse tõusule, mis on väga tähtis, sest külviseemnest sõltuvad suurel määral saagi suurus ja iseloom.

Peale tavalise linakülviseemne tuleb müügile väiksem kogus Põllutöökoja poolt tunnustatud põldudel kogutud linakülvist, mis on ka Taimekaitse ja Seemnekontrolli Ameti poolt kontrollitud ja plommitud kottides.

Aretussortidest on meil kasustada blendaja eliit-lina, neist on esimene Rootsi svalöfi aretus, kuma teine on Jõgeva Sordikasvanduses kohaliku Petseri linast aretatud üksikvaliku teel.

Nende puhtasordiste linasortide külviseemet on veel nii vähe, et neid ei ole saanud senini lasta vabalt müügile, vaid on juhitud keskkohast talundesse, kus on kindlustatud hea hoolitsemise ega ole karta nende segunemist kohaliku linaga, et sel teel saada võimalikult palju seemet juba esimesil aastail, ja et võimalikult vähem oleks karta sordiseemnete segunemist kohaliku seemnematerjaliga.

Linakülviseemne-hinna kujunemise kohta kevadisel hooajal ei ole küll veel täit selgust, kuid siiski on mõned suuremad ärid määranud müügihinna juba kindlaks.

Näiteks on ühistegelikud ärid ETK ja kaubanduslik kesktühing „Estonia“ — 2 suuremaid linaseemnepakkujaid — määranud linakülviseemne müügihinnaks käesoleval kevadel 35 senti kg jaemüügil.

On teada küll üksikuid juhte, kus mõned ärid on linakülviseemet müünud märksa kõrgemalt eelmainitud hinnast, kuid siiski võib loota, et ühistegelike äride algatus tõmbab kaasa ka teisi ärisid ja linakülviseemne-hinnad sel kevadel ei tohiks tõusta üle 35 s. kg.

Hinna normaalpiires hoidmiseks on tarvilik, et linakasvatajad linakülviseemne ostmisel püüaksid hoiduda närviikust ruttamisest, sest arvestades praegusi linakülviseemnetagavaru peaks seemet jätkuma kevadiseks külviks. Ka sügisesed linaseemne kokkuostuhinnad ei õigustaks linakülviseemne müüki kõrgemalt kui ühistegelikud ärid on määranud kindlaks. Seepärast ei tohiks üksikute äride hinnatõstmise püüded anda tagajärgi.

Kokkuvõttes linakülviseemne turu seisukorra kohta võiks öelda, et vaatamata m. a. madalale linaseemnesaagile ja arvatavasti ka võrdlemisi tugevale linakasvupinna tõusule, peaks meil linakülviseemet jätkuma siiski tarvilisel määral.

Arvestades ühistegelike äride algatust viime loota, et linakülviseemne hind käesoleval hooajal püsib normaalpiirides, ilma et oleks erilist tarvidust riikliku vahelesegamise järele.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

KALAKAUBANDUS 1939. A. — FISH TRADE IN 1939.

Kalakaubanduses 1939. a. leidsid aset teatud muudatused võrreldes e. a-ga. Üldkäive jäi küll e. a. tasemele 2,9 milj. kr., kuid sisse- ja väljaveo vahetõrjend kujunes hoopis lahikuminevalt. 1938. a. oli kalakaupade sissevedu pisut suurem kui väljavedu, kuid 1939. a. kujunes väljavedu rohkem kui 2 korda suuremaks sisseveost. Kalakauba väljavedu on juba rea aastate jooksul näidanud järjekindlat suurenemist. Kalakauba väljaveo suurenemine sai võimalikuks tänu suuremale saagile, kuid pealeselle mõjustas väljaveo suurenemist ka olukorra paranemine müügiturgudel, mis avaldus peamiselt suuremas nõudmises kalakauba järele. Enamuses väljaveetud kalakauba hind näitas ka paranemist võrreldes e. a-ga.

Kalakaubandusbilanss, mis viimase paari aasta jooksul oli passiivne, kujunes m. a. väljaveo erakordse suurenemise tõttu tugevasti aktiivseks. 1937. a. oli kalakaubandusbilanss 0,1 milj. kr. ja 1938. a. 26 000 kr. passiivne, kuid 1939. a. oli see ca 1,1 milj. kr. aktiivne. Kalakauba sisseveos on heeringail suurim osatähtsus ja viimaseil aastail, kui meie oma heeringalaevastik loobus heeringapüügist, näitas heeringate sissevedu järjekindlat suurenemist. M. a. heeringate sissevedu vähenes aga ligi 44% väärtuselt ja peagu sama palju koguselt.

Kalakaubanduse läbikäigid viimaseil aastail on arenenud kogu aeg tõususuunas. Kalakauba väljavedu viimase 5 aasta jooksul kujunes koguselt järgmiselt: 1935. a. 1 642 tn, 1936. a. 1 593 tn, 1937. a. 1 570 tn, 1938.

a. 1 602 tn ja 1939. a. 2 119 tn. Sisseveokogused olid sel ajavahemikul: 1935. a. 4 917 tn, 1936. a. 5 677 tn, 1937. a. 7 075 tn, 1938. a. 8 190 tn ja 1939. a. 4 939 tn. Kalakaubakoguses 1939. a. ilmnnes tagasimineki, kuid väärtuselt jäi läbikäik ligikaudu e. a. tasemele. Väärtuse järgi oli kalakauba väljavedu 1935. a. 810 000 kr., 1936. a. 1 111 000 kr., 1937. a. 1 205 000 kr., 1938. a. 1 460 000 kr. ja 1939. a. 1 985 000 kr. Kalakauba sissevedu väärtuselt oli 1935. a. 731 000 kr., 1936. a. 948 000 kr., 1937. a. 1 313 000 kr., 1938. a. 1 486 000 kr. ja 1939. a. 906 000 kr.

Väljavedu. Kalakauba väljavedu on väärtuse järgi viimase 5 aasta jooksul järjekindlalt suurenenud. Väljaveetava kalakauba hind on ka aasta-aastalt näidanud paranemist. Võrreldes väljaveetud kalakauba hindu välja- ja sisseveoväärtuse järgi märkame, et väljaveetud kalakaup on tunduvalt kõrgemas hinnas sisseveetud kalakaubast. Väljaveetud kalakauba hulgas domineerivad kallihinnalised kalad, nagu angerjad, kohad, lõhed ja teised, sisseveetava kalakauba hulgas aga — odavad kalaliigid, nagu heeringad, killud ja soolatud räimed. Väljaveoväärtuse järgi oli väljaveetud kalakauba keskmiseks hinnaks m. a. ligi 94 s. kg, sisseveetud kalakaubal — 19 s. kg. Aasta varem oli väljaveetud kalakauba keskmiseks hinnaks 91 s. kg ja sisseveetud kalakaubal — 18 s. kg.

Väljaveetud kalakauba seas omavad an-

Kalakaubandus — Fish Trade.

	Kaal kg — Weight in Kg			Väärtus kr — Value in Kr.		
	1939	1938	±%	1939	1938	±%
KALAKAUBA VÄLJAVEDU:						
Lõhed, värsked	27 321	22 018	+ 24,1	80 510	50 291	+ 60,1
Angerjad, värsked	529 103	429 478	+ 23,2	1 022 917	790 502	+ 29,4
Kohad, värsked	419 925	472 649	- 11,2	346 972	323 706	+ 6,2
Haugid, värsked	402 421	311 235	+ 29,3	196 747	143 541	+ 37,1
Siiad, värsked	2 494	2 300	+ 8,4	1 594	1 008	+ 58,1
Latikad, värsked	312 735	252 271	+ 24,0	111 904	73 946	+ 51,3
Lutsud, värsked	1 739	5 478	- 67,7	519	1 728	+ 70,0
Forellid, värsked	5 560	5 412	+ 2,7	10 643	9 534	+ 11,6
Ahvenad, värsked	97 062	56 052	+ 78,2	35 980	18 734	+ 92,1
Säinad, värsked	20	—	—	5	—	—
Tursad, värsked	227 373	2 035	+ 11078,1	75 686	399	+ 18356,9
Räimed, värsked	—	11	—	—	1	—
Värsked kalad ern.	4 240	—	—	1 875	—	—
Tindid, soolat., suits., kuivat.	—	4 740	—	—	1 978	—
Angerjad, soolatud	141	469	- 69,9	396	938	- 57,8
Suitsutatud kala ern.	6	20	- 70,0	3	15	- 80,0
Kuivatatud kala ern.	—	—	—	—	—	—
Heeringad, soolatud	—	220	—	—	44	—
Kilukonservid	7 077	9 139	- 22,6	5 146	6 976	- 26,2
Sprotikonserveid	69 036	20 177	+ 242,4	68 820	20 793	+ 231,0
Silmud, marineeritud	—	2 033	—	—	1 304	—
Kalakonservid ern.	7 926	107	+ 7307,5	12 126	132	+ 9086,4
Kalamari (sugutat.)	104	471	- 77,9	3 393	1 645	+ 106,3
Vähid, elus	4 694	5 745	- 18,3	9 349	9 165	+ 2,0
Skumbriad, marineeritud	—	186	—	—	205	—
Sardiinid	—	52	—	—	60	—
Latikad, kuivatatud	—	39	—	—	20	—
Kokku	2 119 107	1 602 335	+ 32,3	1 984 535	1 460 163	+ 35,9
KALAKAUBA SISSEVEDU:						
Kohad, värsked	—	—	—	—	—	—
Kilud, värsked	359 643	173 174	+ 101,8	95 896	40 537	+ 136,6
Silgud, värsked	—	—	—	—	—	—
Austrid, värsked	—	—	—	—	—	—
Heeringad, suitsutatud	—	294	—	—	284	—
Heeringad, soolatud	3 951 712	6 989 804	- 43,5	763 578	1 357 507	- 43,8
Kalad, soolatud ern. (kuivat. 1939)	557	—	—	254	—	—
Silgud, soolatud	621 730	936 591	- 33,6	38 624	67 411	- 42,7
Lõhi, soolatud	—	—	—	—	—	—
Sardiinid õlis	3 167	2 786	+ 13,7	6 176	5 546	+ 11,4
Kalad, marineeritud	2	10	- 80,0	4	27	- 85,2
Vähid, konservitud	150	67	+ 123,9	428	226	+ 89,4
Kalamari, söögiks	—	—	—	—	—	—
Kalamari, sugutatud	1	1 151	- 99,9	20	750	- 97,3
Eluskalad	—	—	—	—	—	—
Kalakonservid	381	34	+ 1020,6	287	83	+ 245,8
Kilud, räimed, värsked	1 535	81 160	- 98,1	249	13 982	- 93,2
Vähid, elusad	10	—	—	46	—	—
Kokku	4 938 938	8 190 071	- 39,7	905 562	1 486 393	- 39,1

gerjadi suurimat osatähtsust kogusest kui ka väärtuselt.

Angerjate väljavedu oli 1939. a. 529,1 tn 1 023 000 kr. väärtuses e. a. 429,5 tn. ja 791 000 kr. vastu, seega suurenes nende väljavedu kogusest 23,2% ja väärtuse järgi 29,4% võrreldes e. a-ga. Väljaveetud angerjate väärtuse suurenemine oli tingitud angerjate paremast hinnast, mis saadi välisturgudel. Aasta varem saadi väljaveetud angerja kg-st 187 s. ja 1939. a. tõusis nende hind 193 s-le. Sõltuvalt püügihooajast kujunes angerjate väljavedu suurimaks sügiskul — sept. ja okt.

Teise tähtsama väljaveokalana võiks

nimetada koha, millise väljavedu kogusest kui ka väärtuselt järgnes angerjate omale. Koha veeti välja 1939. a. 419,9 tn 347 000 kr. väärtuses. Koha väljavedu võrreldes e. a-ga jäi kogusest väiksemaks, kuid väärtuselt näitas tõusu. 1938. a. veeti koha välja 472,6 tn 327 000 kr. väärtuses, seega vähenes koha väljavedu 1939. a. kogusest 11,2%, kuid väljaveoväärtus suurenes 6,2%. Väljaveoväärtuse järgi oli koha keskmiseks hinnaks 1938. a. 69 s. kg ja 1939. a. 83 s. kg, seega tõusis keskmine hind 20%.

Koha väljavedu oli võrdlemisi suur kesktaaselvel ja kesksuvel (suurim jaanuaris — 120 tn, kuna aasta lõpu poole jäi väljavedu

vähkemaks. Koha väljavedu kestis kogu aasta ringi igal kuul, kuna angerjate väljavedu jaanuarist maini oli seisus, sest selal neid ei püüta, või kui püütakse, siis väga vähe.

Haugide väljavedu omas koguselt kui ka väärtuselt 3. koha. Haugi veeti välja 1939. a. 402,4 tn 197 000 kr. väärtuses, aasta varem — 311,2 tn 144 000 kr. väärtuses. Haugide väljavedu suurenes e. a-ga võrreldes koguselt 29,3% ja väärtuselt — 37,1%. 1938. a. keskmiselt kujunes haugi keskmiseks hinnaks väljaveoväärtuse järgi 46 s. kg, kuid 1939. a. tõusis 49 s-le ehk 7%. Haugide väljavedu toimus kogu aasta kõigil kuul; suurimaks kujunes nende väljavedu kevadkuul. Kuu keskmiselt veeti kõige rohkem haunge välja maisis — 139,2 tn.

Väljaveokoguse kui ka väärtuse järgi evis 4. kohta latikad. Latikaid veeti välja 1939. a. 312,8 tn 112 000 kr. väärtuses e. a. 252,3 tn ja 74 000 kr vastu, seega suurenes latikate väljavedu koguselt 24,0% ja väärtuselt — 51,3% võrreldes e. a-ga. Latikate väljaveoväärtus näitas märgatavat tõusu seetõttu, et neist saadi paremat hinda kui aasta varem. 1938. a. kujunes latikate keskmiseks hinnaks väljaveoväärtuse järgi 29 s. kg ja 1939. a. 36 s. kg, s. o. 24% hinnatõusu.

Latikate väljavedu kujunes suurimaks kevadkuul, kuna kesksuvel ja aasta lõpul puudus latikate väljavedu üldse ja sügiskuul veeti neid välja väikeses koguses.

Lõhe veeti välja 1939. a. 27,3 tn 81 000 kr. väärtuses e. a. 22,0 tn ja 50 000 kr. vastu. Lõhe väljavedu e. a-ga võrreldes suurenes koguselt 24,1% ja väärtuselt — 60,1%. Lõhe väljaveoväärtuse järgi kujunes tema aasta keskmiseks hinnaks 1938. a. 228 s. kg ja 1939. a. 295 s. kg, seega 29% hinnatõusu. Lõhe väljavedu kujunes suurimaks sept.

Erakorralist suurt tõusu näitas turska väljavedu. 1938. a. veeti turska välja pisut üle 2 tn, kuna 1939. a. tõusis see 227,4 tn-le ja väljaveoväärtus — e. a. 400 kr-lt 76 000 kr-le. Turska väljavedu, mis aasta varem ei omanud kuigi suurt osatähtsust, tõusis m. a. seega 6. kohale väljaveoväärtuse järgi. Turska väljavedu toimus peamiselt aasta viima-

sel kuul, kuna aasta algul ja ka keskpaiku turska ei veetud üldse välja.

Erilist suurt tõusu näitas ka ahvenate väljavedu. Ahvenaid veeti välja 1938. a. 56,1 tn 19 000 kr. väärtuses ja 1939. a. 97,1 tn 36 000 kr. väärtuses, seega suurenes ahvenate väljavedu aasta jooksul koguselt 73,2% ja väärtuselt — 92,1%. Väljaveoväärtuse järgi oli ahvenate keskmiseks hinnaks 1938. a. 33 s. kg ja 1939. a. 37 s. kg, seega 12% hinnatõusu. Ahvenate väljavedu oli suur aasta algul ja lõpul. Suurimaks kuu keskmiselt kujunes ahvenate väljavedu det. (29,1 tn).

Muude värskeste kalade väljavedu oli vähemajärgsusega. Forelle veeti välja ligi 11 000 kr. väärtuses ehk 11,6% rohkem kui aasta varem, kõiki teisi värskeid kalu väiksemal määral.

Kalakonservide väljaveos näitasid erakorralist suurt tõusu sprotid. Sprotte veeti välja 1938. a. 20,2 tn 21 000 kr. ja 1939. a. 69,1 tn 69 000 kr. väärtuses, seega suurenes väljavedu ligi 2,5 kordseks. Sproti-konservide väljavedu toimus kogu m. a. jooksul, kusjuures nende väljavedu kujunes suurimaks det.

Muude kalakonservide väljavedu oli vähemajärgsusega.

Kalakauba väljavedu kokku tõusis üle 2 119,1 tn e. a. 1 602,3 tn vastu, suurenedes seega 32,3% ja väärtuselt e. a. 1 460 000 kr-lt 1 985 000 kr-le ehk 35,9%.

Sissevedu. Kalakauba sissevedu näitas m. imports. a. järsku tagasiminekut, langedes e. a. 8 190,1 tn-lt 4 938,9 tn-le ehk 39,7%. Kalakauba sissevedu langes heeringate sisseveo vähenemise tagajärjel. Sisseveetud kalakauba väärtus langes e. a. 1 436 000 kr-lt 906 000 kr-le ehk 39,1%.

1938. a. moodustas heeringate sissevedu 91% kalakauba üldsisseveost ja 1939. a. — 84%. Koguselt langes heeringate sissevedu e. a. 6 989,8 tn-lt 3 951,7 tn-le ehk 43,5%, väärtuselt — 1 358 000 kr-lt 764 000 kr-le ehk 43,8%. Heeringaid veeti sisse aasta ringi igal kuul, kuid aasta algul oli sissevedu tunduvalt suurem kui II poolel.

Teist kohta kalakauba sisseveos omas

värsket kilu, mille sissevedu oli vaja ik see-
tõttu, et oma saak jäi liiga väikeseks kon-
servitööstuste tarbe rahuldamiseks. Kilu
veeti sisse 1939. a. 359,6 tn. e. a. 178,2 tn
vastu, s. o. üle 100% rohkem. Sisseveetud
kilu väärtus tõusis e. a. 41 000 kr-lt 96 000
kr-le, s. o. üle 136%. Kilu sissevedu toimus
peamiselt sügiskuil ja aasta lõpul; kevadkuil
veeti värsket kilu sisse ainult apr. ja mais.

Varemil aastail omas soolasilgu sisseve-
du teist kohta kalakauba sisseveos, kuid
1939. a. jäi 3. kohale. Soolasilku veeti sisse
1938. a. 936,6 tn ja 1939. a. — 621,8 tn, s. o.
33,6% vähem. Väärtuse järgi langes soola-
silgu sissevedu 1938. a. 67 000 kr-lt 39 000

kr-le, s. o. 42,7%. Soolasilgu sissevedu toi-
mus peamiselt maist kuni okt., kuna muil
kuil oli sissevedu väike või puudus täieli-
kult.

Muude kalakaupade sissevedu oli väik-
sema tähtsusega.

Kalakauba sisseveo vähenemist mõjustas
suurem oma kalatoodang kui aasta varem,
kuid ka sõjast tingitud olukord aasta lõpp-
kuil.

Üldiselt võib saavutistega kalakaubandu-
se alal jääda rahule, kuna oma maa kala-
tarvet on suudetud rahuldada ja pealeselle
on kalakaubandusbilanss kujunenud aktiiv-
seks.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Võitungudel püsivad hinnad, mistõttu ka
meie eksportvõihinna-noteering jäi ptisima
e. n. tasemele, s. o. 208 s. kg franko saate-
jaam. Noteeritud hind kehtib 24.—30. III s. a.
sissetulnud või kohta. Tendents rahulik.

Kuna meie eksportvõihinna-noteering ptis-
sis märtsis võrdlemisi stabiilne, näitas see
näit. Rootsis ja Taanis tunduvalt nõrgenemist.
Nii oli eksportvõihinna-noteering Rootsis kg
kohta 7. III 2.16 Rkr., 14. III — 1.88 Rkr. ja
20. III — 1.81 Rkr. Seega nõrgenes võihind
Rootsis 7.—20. III 35 s. kg kohta. Taanis oli
Köpenhaageni ametilik võihinna-noteering 100
kg kohta 7. III 270 Tkr., 14. III — 237 Tkr.
ja 20. III s. a. — 230 Tkr., nõrgenedes seega
40 Tkr., ehk 32 s. kg kohta. Seega oli meie

eksportvõihinna-noteering k. a. märtsi keskel
kõrgem rootsi võihinnast 27 s. ja taani võih-
hinnast 22 s. kg kohta. Arvestades, et eriti
Taanis on suure osas rajanud piimakarja-
pidamise välismaisile ostusõotadele, millised
sõjaolukorra tõttu on tunduvalt kallinenud,
nähtub kujukalt, et praegused piimakarja-
pidamise eeldused Taanis ja ka Rootsis hin-
dade suhtes on halvemad kui meil.

Siseturul maksus m. n. või s. kg:

Tallinnas	—	lauavõi 215—221,	kõõgivõi 200—210
Tartus	—	„ 215—221,	„ 200
Valgas	—	„ 215,	„ 200—210
Pärnus	—	„ 221,	„ 200—210
Rakveres	—	„ 215—221,	„ 200—210
Narvas	—	„ 215—221,	„ 205—210

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuturul ilmnes märtsis teatud lõdve-
nemine. Saksas võis panna tähele juustuturul
pinge nõrgenemist, mille all turg kannatas
eelnenud talvekuil, kuna ei suudetud tarvitust
täiel määral rahuldada.

Taanis olid hinnad üldiselt püsivad. Prant-
suses näitasid märtsis pehmed juustusordid
hinnas langust, kuna kõvade juustusordide
hinnas esines väiksemaid kõikumusi. P.-Am.
ühendriiges püsib turg pikemat aega vaikne
ja märtsis ei olnud loodetud elavnemist. Milt-
med juustusordid langesid hinnas. Hollandist
oli juustueksport jaanuaris 4233 tn m. a. 4162

tn vastu. Eksportiti Saksa 1679 tn, Inglise
712 tn ja Belgia-Luksemburgi 1416 tn.

Tallinnas noteeriti juustuhindade noteeri-
miskomisjoni koosolekul 1. IV eksport-šveitsi
juustu kohta franko Tallinn endised hinnad:

Šveitsi juust hinnati:

	Juusturatta raskus:	
	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	143 s. kg.	133 s. kg.
12 B „	140 „ „	130 „ „
11 A „	135 „ „	125 „ „
11 B „	132 „ „	122 „ „
10 ABC palli	128 „ „	123 „ „

Nimetatud sissetulnud juustude vanus peab olema vähemalt 120 päeva.

Sisseturjuustu-hinnaks noteeriti šveitsi juust 125—132 s. kg, edami juust 130—135 s. baksteini 115—125 s. kg ja tilsiti juust 115—125 s. kg. Konservjuust noteeriti rasvasisalduse järgi: juust, mille kuivaines on vähemalt 35% rasva 115—140 s. kg, vähemalt 45% — 135—200 s. kg ja vähemalt 50% — 210 s. kg.

KASEINITURG. — CASEINE MARKET.

Saabunud teadete järgi on kaseinihindade maailmaturul veidi langenud. Vaatamata sellele noteeriti Tallinnas kaseinihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 1. IV kaseiinile endised hinnad, s. o. toorkaseini I sordi hinnaks 24 s. kg ja II — 22 s. kg, kusjuures toorkaseiin peab sisaldama kuivainet 36%. Kuivainesisaldusele vastavalt võib kaseinihind kujuneda noteeringust kas kõrgemaks või madalamaks. Võrreldes m. a. madalaima hinnaga on kaseinihind sõjatööstuse kaseiniarvituse suurenemise ja elavnenud nõudmise tagajärjel tõusnud 2,5-kordseks ning ületab tugevasti kõigi eelnenud aastate hindu.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekon- ja elussigade turul tendents kindel. Hinnad püsivad juba neljas nädal muutusetu. Sigade pakkumine raskenevate teolude tõttu tagasihoidlik.

1. IV — 7. IV s. a. maksavad Lihaekspordi ühistapamajad põllupidajatele peekon-sigadest järgmist hindu senti kg-lt:

Tapakaal	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60—72 kg.	107	102		Siseturahinnad
55,5—59 "	102	98		"
72,5—75 "	102	98		"
75,5—80 "	98		Siseturahind	"

TAPALOOMADE- JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tallinna tapaloomade ja loomalihaturul oli tapaveiste pakkumine keskmine, nõudmine hea, mistõttu ka hinnad paranesid kuni 3 s. kg-lt ja 1—2 s. eluskaalu-kg-lt. Nii maksus suurimüügil veiselihha:

Suured pullid: rammusad 62—65 s. ja keskmised 60—62 s. kg; eluskaalu järgi 38—40 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 60—63 s., keskmised 59—60 s. ja lahjad 57—59 s. kg; eluskaalu järgi 34—36—38 s. kg.

Ühes riikliku juurdemaksuga saavad juustutööstused eksporditava šveitsi juustu eest järgmist hinda:

	Juusturatta raskus:	
	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	198 s. kg.	188 s. kg.
12 B "	185 " "	175 " "
11 A "	180 " "	170 " "
11 B "	157 " "	147 " "

Kaseinitootmise tasuvustingimuste paranemise tõttu on loota kevadkuul ühes piimatoodangu tõusuga ka kaseinitoodangu suurenemist. Kaseinitoodang näitab tavaliselt kevadkuul suurenemist kesksuveni, mil toodangus esineb langus, ja tõuseb sügiskuil seosoonelt taas. Juhul, kui loomade sööttingimused ei esine olulisi raskusi, on kaseinitoodangu tõus kehtivate hindade juures kõigiti tõenäoline.

Teisalt sõjalukorra kestes võib loota kaseinihindade püsimist rahuldaval kõrgusel.

Elussigadest makstakse samal ajal vahemikul raskusega kuni 120 kg 74 s. eluskaalu-kg, 121—160 kg — 81 s. eluskaalu-kg ja raskusega üle 161 kg — 74 s. eluskaalu-kg.

Sead raskusega 90—120 kg eluskaalu, sõltuvalt transpordivõimalusist, võivad minna ekspordiks kas elussigadena või tapetult.

Poeginud emiseid ekspordiks ei võeta vastu.

Lehmad ja härjad: nuumatud 65—70 s., rammusad 60—65 s., keskmised 51—57 s., lahjad 46—50 s. ja praak (rebaseile) 42—45 s. kg; eluskaalu järgi nuumatud 42 s., rammusad 39 s., keskmised 34 s. ja lahjad 26 s. kg.

Mullikad: nuumatud vastavate lehmadega ja keskmises rammususes vastavate pullidega ühes hinnas.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb noteerida

ritud liha-kg hinnale arvata, nahha ja pudemete arvel juurde pullidel 13—15 s. ja lehmadel 12—13 s.

Vasikate pakkumine oli pärast pühi tagasihoidlik, nõudmine võrdlemisi elav, hinnad jäid eelmise noteeringu tasemele. Nii maksusid tapetud vasikad ühes nahaga: nuumatud 75—80 s., rammusad 65—70 s., keskmised 63—65 s. ja lahjad 59—62 s. kg; eluskaalu järgi 39—45—51—59 s. kg.

Lammaste pakkumine väike, nõudmine keskmise; hinnad püsivad endisel tasemel. Nii maksusid: rammusad 78—80 s., keskmis-

sed 75—78 s. ja lahjad 70—75 s. kg; eluskaalu järgi 36—38—42 s. kg.

Eksportlambaliha ei ole jääolude tõttu võimalik eksportida, mistõttu hind nõrgenes värskel eksportlambaliha 25 s. kg-lt, s. o. makstakse 100 s. kg; eluskaalu järgi franko saatejaam 42 s. kg.

Sigade pakkumine väike, nõudmine hea; hind paranes 2 s. kg-lt. Nii maksusid tapetud sead ühes peade-jalgadega: noored peekonkaalulised 102—106 s., rasvasead 104—107 s., lihasead 102—104 s., ja vanad emised 92—94 s. kg; eluskaalu järgi noored ja rasvasead 82 s. ja lihasead 80 s. kg.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahaturu seisund muutuseta. Hinnad püsivad 3-as nädal kõrgendatud tasemel.

Toornahkade hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 29. III s. a. Börsikomitees noteeriti toornahkade hindadeks franko vastuvõtupunkt 1. IV—7. IV s. a.:

Veisena had, värsked I sort pulli- 120 s. kg, veise- ja mullikanahad 100 s. kg, II sort pulli- 108 s. kg, lehma- ja mullikanahad 90 s. kg ja praaknahad 75 s. kg; soolatud nahad I sort pulli- 143 s. kg, lehma- ja mullikanahad 120 s. kg, II sort pulli- 129 s. kg, lehma- ja mullikanahad 108 s. kg ja praaknahad 90 s. kg. Tendents kindel.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahinnad on välisturgudel näidanud viimaseil nädalail nõrgenemist. Kui 15. III s. a. osutus eksportmunade kalkultatsioonihinnaks 127 s. kg, nõrgenes see enne pühi 110 s-le kg. M. n. saadud hindade kohta ei olnud andmeid noteerimiskomisjoni koosoleku päeval, s. o. 29. III s. a., kuid võib arvata, et hindades avaldub nõrgenemine. Riiklikult kindlustatud hinna tõttu noteeriti meie eksportmunade hinnaks 130 s. kg franko kogumispunkt.

Siseturumunade hinnaks noteeriti 120 s. kg ja väikeste, s. o. 20—45 g raskuste, kanamunade hinnaks 90 s. kg franko kogumispunkt.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinnas	20—21	Pärnus	15—18
Tartus	20—22	Rakveres	18—19
Valgas	18—20	Narvas	162 s. kg.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad endiselt püsivad. Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 1. aprillil s. a. Börsikomitee juures noteeriti Tallinna toodavale lahutisele piimale endised hinnad, s. o. I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 14 senti liiter ja müügil piimatööstustele 13 senti liiter, II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 senti

liiter ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter.

Pühade-eelsel nädalail oli nõudmine piima järele hea ning nõudmine-pakkumine püsisid enamvähem tasakaalus. Kohati ületas nõudmine pakkumise. Pärast pühi nõudmine piima järele nõrgenes ja pakkumisel talundipidajate poolt tekkisid väikesed ülejäägid. Talvel kõr-

gekstuisanud teede tõttu on talundipidajail raskusi piimavedude toimetamisel linna ja piimapunktidesse.

Olkukord on eriti raske kõrvalteedel. Maalt on tulnud teateid, et praeguste teedeolude juures on üleriiklikult raskusi vedudega. Koommate vastutulekul ei pääse sageli üksteisest teisiti mööda, kui ühe poole koomma mahalaadimisega.

Välkemiitigil maksus piim piimakauplustes m. n. senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Talinnas	18—20	—	15—17	14—15
Tartus	17—18	15	—	13—14
Narvas	16	—	—	13
Pärnus	19	—	15	13
Rakveres	17	—	—	13
Valgas	16	—	—	12
Viljandis	16	—	—	12—13

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Maailma suurimail teraviljaturgudel on hinnad viimaseil nädalail liikunud üles-alla, kuid siiski ei ole märgata üldist tõusu ega langust. Toit- kui ka söötviljatagavarad on võrdlemisi suured, pidurdades tõusu, mis võiks tekkida Euroopa sõja mõjul. M. n. näitasid teraviljahinnad tõusu.

Rukkihinnaks noteeriti Chicagos 66,74 c. buš. e. n. 66,115 vastu, s. o. 10,96 kr. kv. e. n. 10,86 kr. vastu ehk 0,9% hinnatõusu. Winnipegis noteeriti rukkihinnaks 72,63 c. buš. e. n. 71,35 c. vastu, s. o. 11,92 kr. kv. e. n. 11,71 kr. vastu ehk 1,8% hinnatõusu.

Nisuhinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 105,23 c. buš. e. n. 104,18 c. vastu, s. o. 16,12 kr. kv. e. n. 15,96 kr. vastu ehk 1,1% hinnatõusu. Winnipegis noteeriti nisuhinnaks m. n. keskmiselt 89,33 c. buš. e. n.

89,03 c. vastu, s. o. 13,69 kr. kv. e. n. 13,64 c. vastu ehk 0,4% hinnatõusu. Londonis noteeriti m. n. keskmiselt nisuhinnaks 32,05 š. e. n. 31,66 š. vastu 225 kg eest, s. o. 11,80 kr. kv. e. n. 11,77 kr. vastu, ehk 0,3% hinnatõusu.

Maisihinnaks noteeriti Chicagos m. n. keskmiselt 56,71 c. buš. e. n. 56,40 c. vastu, s. o. 9,31 kr. kv. e. n. 9,25 c. vastu ehk 0,6% hinnatõusu.

Sisemaal on teraviljaga kaubitsemine viimasel ajal elavnenud peamiselt seemneviljaga kauplemisel, kuid ka söötviljaga kauplemises on märgata elavnemist. Söötviljahinnad on arenenud tõususuunas, kuna nõudmine koduse jõusööda lõppemisega näib tõusvat. Nõudmist söötvilja järele aitab suurendada ka asjaolu, et lehmade kevadise lüpsmatulekuga hakatakse jõusööta kasustama rohkem kui talvisel lehmade kinniolekuperioodil.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linaturul ei ole toimunud viimaseil nädalail midagi nimetamisväärset. Hinnad on püsinud endisel tasemel, kuid erilist elavust turul ei ole olnud. Lihavõtted töid äritegevusse teatud vaheaja.

Belgia linaturul ei ole küll erilist elavust, kuid viimasel nädalal on siiski väikekaupmeestelt ostetud lina enam. Tagavarad sügisesest leotusest hakkavad jõudma lõpukorrale. Kuna väljaveolubasid viimasel ajal on kergem saada, loodetakse linaladude peatset vähenemist ja hindade kõvenemist. Senini on hinnad nominaalselt püsinud endisina.

Prantsuse linakasvatajad on pidanud tänavu mitlma oma lina võrdlemisi odavalt, kuna seal on linahinnad normitud. Ka uue saagi jaoks ei ole senini hind määratud kindlaks ja seepärast on karta, et Prantsuse lina-

kasvupind ei suuda tänavu tõusta loodetud tasemele, s. o. vähemalt 1936. a. tasemele — ca 40 000 ha-lt. Prantsuse linakasvatusel on raskemaks asjaoluks tööjõupuudus. Kuna Belgia linatöölise Prantsusse minek on seotud mitmesuguste raskustega, kardetakse linakasvupinna langust tööjõupuuduse pärast.

Toorainete kõrge hind ja vähene saadavus on viinud Inglise linaketrus- ja kudumisvabrikud raskusisse ja toodangu piiramisele. Väljaveo jaoks tootmiseks on praegused linahinnad liiga kõrged.

Läänemeremaade linakaubandusele on tekkinud raskusi erakordsest talvest ja raskeist jääoludest, mis laevasõidu Läänemeres on sama hästi kui sulgenud. Kuna aga hooaja I poolel oli linakokkuost elav ja suurem osa

lina juba turustatud, ei toonud raskused transpordioludes ülesaamatud takistusi.

Olukord meie linaturul on juba pikemat aega vaikne, kuid hinnad püsivad siiski kindlana. Hoffi-lina piirkonnas läheb lina peamiselt kodumaisesse ketrusvabrikuisse. Talumais veel turustamata lina arvatakse mitte üle ca 20% kogusaagist.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul Tallinna Börsil 29. III k. a. noteeriti lina kokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt s.:

Võru- ja Petserimaal Mujal Eestis

R	198	198
HD	189	184
D	180	175
OD	171	166
LOD	162	157
H	153	148
<hr/>		
Takk I sort		143
Takk II sort		133
Takk III sort		121
Takk IV sort		106
Ehitustakk		15—20

Tendents vaikne.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Märtsi teisel poolel oli ilmastik kartuli-kaubanduseks soodsam kui I poolel. Peamiselt osteti tööstuskartuleid piiritusvabrikuis. Seni on juba suurem osa piiritusvabrikuid lõpetanud tegevuse, ainult Virumaal töötab veel osa vabrikuid ja ka muis maakonnis mõned suuremate normidega vabrikud.

Kartulite puudusel ei suutnud suurem osa praegu mittetöötavaid vabrikuid täita riigi poolt tellitud piiritusnorme. Ka kartulihinnad olid tänavusel hooajal kallimad eelmisist aastaist.

Peale otse vabrikute poolt osteti märtsis üle paarikümne vaguni kartuleid Virumaa raudteejaamades, peamiselt Kabalas, L.-Eesti saatmiseks. Raudteejaamades kõikusid väljamaksuhinnad keskmiselt, vaatamata tärklisisaldusele, ca kr. 3,50 kv. Vabrikuis, kus

osteti kartuleid tärklise-kg hinna alusel, maksti enamuses 16—18 s. tärklise-kg.

Märtsi II poolel toodi mõni vagun söögi-kartuleid ka Tallinna.

Kartuli- ja kartulitärklishindade noteerimiskomisjoni koosolekul 1. IV 40 Börsikomitee ruumes noteeriti põllumeestele väljamaksuhinnad kartuli eest:

1. Tööstuskartul piiritusvabrikuis 17—19 s. tärklise-kg ehk kr. 3,30—3,75 kv.

Tärklisvabrikuis 18 s. tärklise-kg.

2. Seemnekartul (tunnustatud I klass) majesteet kr. 4,75—5,00 kv., bintje kr. 4,75—5,00 kv., varane kollane kr. 5,00—5,25 kv., jorgi hertsog kr. 6,00 kv. Tendents kindel.

3. Kartulitärklis franko Tallinn s. kg: superior 33 ja sort priima 31. Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturg püsib endiselt vaikne. Varasid köögivilju on müügil võrdlemisi vähe, seetõttu hinnad püsivad kõrgeina.

A. e. d. s. a. d. u. s. t. e. hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 29. III s. a. noteeriti:

Õunad — eksportkõlblükud, pakkimiskuludeta ja riikliku juurdemaksuta, fr. kok-

kuostukoht, talisordi I valik 65 s. kg, II valik 53 s. kg. Tendents väga kindel.

Sibulad — eksportkõlblükud, fr. kokkuostukoht 13,5 s. kg. Tendents kindel.

Sigurid — eksportkõlblükud, fr. kokkuostukoht 28 s. kg. Tendents kindel.

Kurgid, konservitud plekknõudes, à 5 kg neto: kr. 2,70 nõu. Tendents kindel.

KALATURG. — FISH MARKET.

Möödunud kuu viimasel poolel ei olnud kalatoodangus näha paranemist. Värske kala vähesuse tõttu püsivad Tallinna turul müügi-hinnad enne pühi kui ka m. n. õige kõrged:

koha I valik külmunud kuni 180 s. kg, elusvärske sula kuni 200 s. kg, latikas suurem 80—120 s. kg, pühade eel kuni 140 s. kg; haug I valik 100—110 s. kg, II valik 80—100

s. kg; ahvenad suuruse järgi 30—70 s. kg. Meretintidest nõuti 140—150 s. kg, säilitatud 300—325 s. kg.

Räimekaubanduses tegevus vaikne. Müügile toodi päevas räimi ainult 200—500 kg, milliseid suure osa otsid tursakalastajad õngesöödaks. Jaemüügile jäänud väikesed kogused müüdi 90—100 s. kg.

M. n. lõpul veidi suuremate saakide puhul langes hind 55—80 s-le. Tartu kalahallis oli müügil Narva räime 40—45 s. kg.

Tursakaubanduses valitses elav tegevus. Rahuldava tursasaagi tõttu oli siseturul turska müügil rohkesti. Tallinna turul päevane läbimüük oli 4—5000 kg. Elava nõudmise tõttu kallines tursahind — terve kala viisi 23—28 s. kg, lõigatult 30—45 s. kg ja tursafilee 50—70 s. kg.

Kalakaubahindade noteerimiskomisjoni poolt 1. IV k. a. noteeriti järgmised värske kala kokkuostuhinnad:

1) Koha, värske eksportkõlblik: a) alates kaal 1—3 kg kr. 1,00, b) alates pikkus 38 sm — 1 kg kr. 0,75.

2) Haug, värske eksportkõlblik, valik

0,5—3 kg-ni: a) merehaug — kr. 0,65, b) järvehaug — kr. 0,63.

3) Ahven, värske eksportkõlblik, alates 150 g ja raskem kr. 0,37.

4) Tursk, värske eksportkõlblik: a) sula kaal alates 1 kg-st kr. 0,12, b) roogitud, ilma peata — 650 g-st kr. 0,21.

Hinnad franko rannik.

Tendents kõigil kalaliikidel kindel.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg:

	Tallinnas 80. III	Tartus 30. III
Angerjas, värske	300—325	—
Koha, " I valik	160—200	130—150
Koha, " II valik	140—160	—
Siig, "	130—140	110—120
Haug, "	80—110	60—90
Latikas, "	80—120	50—120
Ahven, "	30—70	25—55
Linask, "	90—100	—
Koger, "	100—110	—
Luts, "	50—70	40—45
Tint, " mere	125—150	—
Räim, "	55—80	45—50
Tursk, "	23—28	23—30
Tursk, " lõigatult	30—45	—
Tursk, " filee	50—70	—
Kiisk, "	—	25
Rääbis, "	—	70

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

23. märtsil 1940. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve: kuld, rahas ja kangides	40 922 078,23	1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
välisraha	4 451 828,24	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	1 478 758,84
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin.	1 106 393,98	3. Eritagavarakapital	4 122 866,94
3. Sisevekslid: — Home Bills: kaubavekslid	14 302 368,43	4. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities: a) pangatähed liikvel	65 560 275,—
põllumajandusl.	2 319 224,74	b) jooksvad arved: vallitsuse	13 820 272,27
metsatõstusl.	12 395,—	pankade	8 985 969,31
4. Laenud: — Loans and Advances: valitsusele	—	teised	4 138 726,30
taistele *)	28 388 380,30	5. Muud passivad — Other Liabilities	18 473 721,59
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable Property and Equipment	8 451 364,66		
6. Muud aktivad — Other Assets	26 661 760,67		
	121 615 589,25		121 615 589,25

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 49,03 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 747 306,09
Includes Ekkr. 747.306,09 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

ROOTSI. Rootsi kaubalaevastiku kaotused. — *Swedish Merchant Shipping Losses.*

Lloyds'i poolt on avaldatud andmed laevade kohta, millised on hukkunud kuni 10. märtsini Saksa—lääneriikide otsese sõjategevuse tagajärjel. Nende andmete kohaselt on üksikute riikide kaotused järgmised:

	Laevu	Br.-tonnaaz
Norra	42	99 073
Rootsi	41	77 844
Holland	14	72 643
Kreeka	14	66 955
Taani	20	52 522
Soome	7	16 648
Belgia	5	12 688
Eesti	3	8 080
Itaalia	6	29 707
Jaapan	1	11 980
Läti	1	4 494
Leedu	1	1 566
Panama	1	737
Hispaania	1	2 140
Jugoslaavia	1	6 371
Neutraalsed	158	458 308
Briti	165	649 691
Prantsuse	15	71 314
Poola	1	14 294
Lääneriigid	181	735 299

	Laevu	Br.-tonnaaz
Saksa	33	177 227
NSVL	1	968
Kõik kokku	373	1 371 802

Tuleb mainida, et Lloyds'i andmed ei sisalda laevade hukkumisi Balti meres miinide või otsese tulistamise tõttu. Järgnevad Rootsi kohta käivad andmed on vastavalt täiendatud nii, et nad sisaldavad kõiki Rootsi kaubalaevastiku kaotusi, ka konfiskeerimisi: hukkunud 41 laeva 77 844 br. tn., konfiskeeritud 3 laeva 5 187 br. tn., kokku 44 laeva 83 031 br. tn.

Sõja algul oli Rootsil 2266 registreeritud laeva tonnaaziga 1 598 584 br.-tn. Rootsi kaubalaevastiku kaotused moodustavad seega 1,94% laevade üldarvust ja 5,2% brutotonnaazist.

Seejuures on hukkunud 304 inimest ehk 1,3% kaubalaevastikus teenivate meremeeste üldarvust.

Rootsi väliskaubandus veebr. 1940. a. — *Swedish Foreign Trade, in February 1940.*

Rootsi väliskaubanduse veebr. andmed näitavad võrreldes e. a. sama kuuga väikset tõusu sisseveo ja tähelepanuväärset langust väljaveo suhtes.

Arvestades, et e. a.-st saadik on importkaupade üldindeks tõusnud 108-lt 168-le (55%) ja eksportkaupade üldindeks — 111-lt 147-le (33%), võime nentida Rootsi veebr. väliskaubanduses suurt koguslikku tagasiminekut sisse- kui ka väljaveos. On selge, et üheks selle põhjuseks on rasked jääolud mitte ainult Balti meres, vaid ka osaliselt Põhjameres.

Vaadeldes 1940. a. 2. esimese kuu väliskaubanduse andmeid tuleb märkida sisseveoväärtuse suurt ülekaalu võrreldes e. a. 2. kuuga. Impordid ülekaalul tõuseb üle 141 milj. kr. 63,4 milj. vastu m. a.

Üksikasjalisema pildi Rootsi tänavusest väliskaubanduse arenemisest väärtuse järgi annab tabel:

	Sissevedu				Väljavedu			
	Jaani-veebr.	Jaani-veebr.	Veebruar	Veebruar	Jaani-veebr.	Jaani-veebr.	Veebruar	Veebruar
Looma- ja loomariigiain.	1939	1940	1939	1940	1939	1940	1939	1940
Mineraalid, metallid ja tooted neist	55,1	84,9	26,3	33,0	25,4	18,5	13,9	9,5
Keemil. saad., apteegikaubad, värvid, värnits, seep, väetisain. jne.	118,0	144,9	53,0	53,4	83,3	69,5	44,2	29,7
Nahad, kausuk, tekstiilained ja tooted neist	69,7	94,5	36,3	42,3	14,5	15,1	6,9	8,4
Puukaup, paberimass, papp, paber ja tooted neist	6,7	7,0	3,0	2,6	82,0	103,2	29,5	36,5
Masinad, transportabund ja instrumendid	65,2	56,4	32,4	20,7	53,9	62,5	25,2	25,9
K o k k u	336,8	424,9	162,9	137,0	278,4	283,6	124,7	115,9

Rootsi tööstus töötas 1939. a. kasuga. — *Swedish Industrial Earnings in 1940.*

Suurem osa Rootsi tööstusettevõteteid on nüüd juba esitanud oma 1939. a. aruanded ning neist selgub, et Rootsi tööstus töötas 1939. a. suurema kasuga kui 1938. a., kuigi kulud 1939. a. tõusid lisa-kaitsemaksu arvel.

Väljudes tasumiseletulevaist dividendidest võiks tööstusettevõteteid ositada kahte rühma. Esimesse kuuluvad need ettevõtted, millised tasuvad dividende e. a. suuruses ja see on suurem rühm. Teise rühma kuuluvad ettevõtted, millised 1939. a. maksid suuremaid dividende kui e. a.

Selline ositus ei määra muudugi veel ettevõtte edukust, kuna suur arv esimesse rühma kuuluvaid ettevõtteid ei maksa põhimõtteliselt liiga suuri dividende, vaid kannab osa kasu ja kahjude reguleerimise kontole. Mõnel ettevõttel on see konto kasvanud aastate jooksul nii suureks, et tagab mitme aasta dividendi ositamist. Näiteks taasub A/B Finspongs Metallverks 9,6 milj. põhikapitalilt 576 000 kr. dividende ja omab 852 443 kr. kasureguleerimisfondis.

Rootsi A/B Aerotranspordi tegevus 1939. a.

Swedish A/B Aerotransport Activities in 1939.

Rootsi lennuliinide A/B Aerotranspordi tegevus 1939. a. näitab rekordset suurenemist. M. a. toimetati laenu teel edasi 60 835 reisi-

jat ning lennati 3 milj. km. Reis.-km arv tõusis võrreldes e.a.-ga 14 130 000-lt 18 392 000-le, moodustades 30% tõusu.

Rootsis koonduvad importörid importühinguise. — *Import Societies in Sweden.*

Rootsi tootainete komisjoni ja riigi tööstuskomisjoni algatusel on Rootsis importörid hakanud koonduma vastavalt erialadele importühinguise. Seni on loodud sääraseid ühinguid kemikaalide, rauakauba, koloniaalkauba ning värske puuvilja harude jaoks.

Olgugi et senini vabakaubanduse printsiipidega harjunud rootsi importörid ei koandu meelsasti importühinguise, saadakse siiski olukorrast aru ning lepatakse ilma suurema vastupanuta möödapääsmatusega.

Raudteerööbaste lõhkenisi Rootsis. — *Cracked Railway Rails in Sweden.*

Ühel raudteeliinil Rootsis ja nimelt Alingsas-Herrljunge, on käesoleval talvel esinenud korduvalt ja väga sageli raudteerööbaste lõhkenisi. Selle nähtuse põhjuste uurimiseks määrati erikomisjon.

Rootsis tarvitati kuni 1929. a. saksa, helgia, prantsuse ja inglise päritoluga raudtee-

rööpaid. Peale 1929. a. on Rootsi raudteevalitsus tellinud rööpaid vaid oma tööstuselt ja nimelt Domnarvet Jernverkenist. Kõne all olev rööbaste lõhkemine on Hollandis äratanud tähelepanu ja sealt on palutud andmeid teostatava uurimuse tulemuste kohta.

Kohvi ja tee Rootsis kaartidele. — *Rationing of Coffee and Tea in Sweden.*

Alates 27. III müüakse Rootsis kohvi ja teed ainult kaartide järgi. Igal inimesel on õigus kuni 27. IV saada 500 g kohvi või 200

g teed. Kohvi- ja teetarvituse piiramise põhjuseks ei ole nende ainete puudus, vaid kavatus üldse piirata importkaupade tarbimist.

LEEDU. Hoiuste seis Leedu krediitasutis. — *Deposits in Lithuanian Banks.*

31. I 40. a. oli Leedu krediitasutis hoiuste seis 238,7 milj. lit. M. a. kuude järgi olid hoiusummad järgmised: jaanuaris 275,1 milj.

lit., apr. 213,3 milj. lit. (Klaipėdamaa liitmisega Saksa külge), aug. 204,5 milj. lit., sept. 198,8 milj. lit. ja det. 244,5 milj. lit.

Mis puutub hoiuseisse m. a-ga võrreldes, siis selle kohta ülevaade alates 1934. a.:

31. XII 34	—	196,2	milj. lit.
31. XII 35	—	164,8	" "
31. XII 36	—	224,5	" "
31. XII 37	—	261,4	" "
31. XII 38	—	275,6	" "
31. XII 39	—	244,5	" "

Kooperatiivühingute hoiuste seis oli järgmine:

31. XII 27	—	281,9	milj. lit.
31. XII 38	—	317,3	" "
sept. 1939. a.	—	228,6	" " ja
31. XII 39	—	274,4	" "

Paberi- ja kartongitööstus Vilniusemaal.

Paper and Cardboard Industry in the Vilnius District.

Vilniusemaal asub praegu 4 kartongivabrikut 10 000 tn. aastatoodanguga, mis enne sõda moodustas 70% Poola kartongi üldtoodangust ja kattis 50% Poola aastatarvidusest.

Leedu loodab lähemas tulevikus paberikartongi üldtoodangust eksportida välismaale 85%. Leedul on praegu 3 paberivabrikut kokku 19 500-tn-se aastatoodanguga.

Lühiteateid Leedust. — *Miscellaneous News from Lithuania.*

Sõja algusest peale on söögi- ja tarbeainete hinnad tõusnud % järgmiselt: rukkil Leib 32%, sai 40%, või 27%, liha 23%, rasv 47%, munad 140%, suhkur 10%, põletuspuud 20%, nisujahu 44%, kruunid 37%, manna-kruunid 60%, pudukaubad ja jalamõud 20%.

*

Leedu eksport veebr. ulatus 17,1 milj. lit. ja import 13,6 milj. lit. 1939. a. samal ajal eksporditi 21,3 milj. ja imporditi 14,2 milj. lit. eest.

*

Leedu keskpäimäihing „Pienocentras“ on k. a. ekspordinud NSVL-u võid ca 5 milj. lit. eest.

*

Viimasel ajal on elavnenu hobuste eksport Leedust. Šveitsi, Taani ja Belgia ostsid viimaseil nädalail Leedu hobuste ekspordijail ligi 1200 hobust. Leedu hobuste eks-

portijail on kavatsus koonduda ühe ühingu ümber.

*

1. III s. a. oli Leedus registreeritud 3593 firmat. Sellest arvust oli 2800 kaubandusfirmat, 593 tööstusfirmat, 120 segaettevõtet, 15 krediitasutist ja 63 mitmesugust ettevõtet.

*

K. a. jaan. ulatus käibelolevate maksevahendite arv 205,85 milj. lit.; sellest pangatähtedes 166,47 milj. lit. ja metallrahas 39,38 milj. lit. Leedu vääringu kate kullas ja valuutas 31. I 40 moodustas 36,7%.

*

Enne NSVL-u ja Soome konflikti ulatus Leedu ja Soome vahelise kaubavahetuse koguväärtus milj. lit. aastas. Nüüd tahetakse taas võtta üles konflikti ajal katkenud kaubavahetus ja loodetakse viia suuremale ulatusele kui enne Soome ja NSVL-u konflikti.

BELGIA.

Farmatseutiliste ainete tagavarade loendus Belgias.

Census of Pharmaceutical Supplies in Belgium.

„Moniteur Belge“ 10. III 40 avaldatud kuningliku seadusega on tervishoiuministril õigus anda välja korraldusi farmatseutiliste ainete tagavarade loendusiks. Aruandeid tuleb esitada hulgitüüjail, importijail ja tootjail sellekohaste juhiste kohaselt kord kuus.

Seaduse täitmise järelevalve teostamise õigus on kriminaalpolitsei agentidel, farmat-

seutilisil inspektoreil ja toitainete järelevalveametnikel. Kontrolli võib teostada igal ajal ja kohas, kus need ained asuvad, arvatud kaasa veoautod.

Seaduse vastu eksijaid karistatakse vangistusega 8 päevast kuni 3 kuuni ja rahatrahviga 100 kuni 10 000 bfr-ni.

Õle- ja kaeratagavarade loendus Belgias. — *Census of Oats and Straw Supplies in Belgium.*

Majandus- ja varustusministeeriumi korraldusega 1. III k. a. tuleb Belgias teostamisele õlgede ja kaeratagavarade loendus. Arvestada tuleb tegelikke tagavaru 6. III 40, ning andmed tulevad saata hiljemalt 13. III k. a. Selleks iga maapidaja ja äriees, kelle õletagavara ületab 500 kg ja kaeratagavara 100 kg, peab täitma sellekohase küsimustiku 2 eksemplaris andmetega nime, elukoha ja elukutse kohta, õle tagavarakogus 6. III 40, va-

jadus järgmise lõikuse ni ja ülejääk, samad andmed kaeratagavara kohta, pealeselle hobuste, sarvloomade, lammaste ja kitsede, sigade ning sulgloomade arvu kohta. Esitatud andmed kinnitab vastava omavalitsusasutise esimees, saates ühe eksemplari edasi majandus- ja varustusministeeriumile, kuna teine hoitakse alal maavalitsuses vähemalt kuni 31. XII 40.

SVEITS.

Munatoodangu ja linnukasvatuse korraldamine Šveitsis.

Poultry Raising and Egg Production in Switzerland.

Šveitsi majandusdepartemang pani kehtima erikorralduse munade toodangu ja linnukasvatuse kohta.

Majandusdepartemangu vastava määruse järgi on šveitsi sõjatoitlusametile tehtud ülesandeks võtta käsile abinõusid munade sisetoodangu säilitamiseks, pidades silmas kaubanduspoliitika, sisekaubanduse ja tarbijate huve. Määrus näeb ette, et linnukasvatust tuleb kohaldada vastava majapidamise enda ja kogu maa loomatoidutoodangule. Neile linnukasvatusega tegelevaile majapidamisile, millised ei saa tõestada küllaldast linnutoidutoodangut või kodumaise linnutoidu regulaarset ostu, võidakse keelata munade müüki munakokkustuskusile.

Uute linnukasvatuste asutamiseks või vanade suurendamiseks on nõutav sõjatoitlus-

ameti vastava sektsiooni luba. Luba võidakse anda ainult, kui vastav majapidamine tõestab, et ta on võimeline varustuma linnukasvatusele vajalike toitainetega oma toodangust või ostudega sisemaalt.

Et kindlustada munade sisetoodangu täielist kasutamist, võidakse munaimportöre kohustada ostma sisemaisi mune teatavas proportsioonis nende sisseveole. Sõjatoitlusamet võib kokkuleppel majandusdepartemangu kaubandusosakonnaga ja šveitsi hindadekontrolliametiga ning kuulates ära huviosalised, määrata munade kokkuostu- ja müügitingimused.

Juhul, kui sissevedu osutub mitteküllaldaseks, võtab sõjatoitlusamet käsile abinõusid kodumaiste munade kokkuvõtmise ja müügi otstarbekaks korraldamiseks.

UNGARI.

Jääminek Doonaul. — *Break-up of Ice on Danube.*

Jääminek Doonaul algas märtsi keskpaiku. Alamjooks ja keskjooks on jäävabad. Ülemjooksult ujub aga jõge mööda alla suuri jääpanku, mistõttu laevasõit ei ole veel alanud.

Küll teatas aga juba 12. märtsil Ungari

jõe- ja merelaevasõidu a.-s., et nad on alanud kaupade transpordiks vastuvõtmisega Regensburgi, Passau, Linzi, Viini ja Pozsonyi liinil. Kaupade transport toimub võimalust mööda väljaspool regulaarset sõiduplaani Doonau jäävabadel osadel.

NORRA.

Elatusmaksumus Norras. — *Cost of Living in Norway.*

Statistika keskbürool Oslo elatusmaksumuse kohta koostatud andmeil tõusis üldindeks 15. II 2% arvates 15. I ja nimelt 109-ni (aluseks 1938 = 100).

Toitainete indeks on tõusnud 3,2%, nimelt 109,1-lt 112,6-le. Lahtine piim, või, juust ja munad jne. on tõusnud 4,1%.

Kivistisi, koks ja õli on tõusnud 12%, indeks on seega nihkunud 124-lt 138,9-le.

Vastavalt vanale arvutusmeetodile (aluseks on juuli 1914. a. = 100) oli üldindeks veebr. 187 183 vastu jaanuaris.